

Sygn. akt VI U 274/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Krakowska

Protokolant starszy sekretarz sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2022 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: A. B.

od decyzji: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 24 stycznia 2022 r., znak:(...)

w sprawie: A. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę pomostową

1) zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 24 stycznia 2022 r., znak: (...)

w ten sposób, że przyznaje A. B. prawo do

emerytury pomostowej;

2) stwierdza, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji.

Sędzia Ewa Krakowska

Sygn. akt: VI U 274/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 stycznia 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu – A. B. prawa do rekompensaty.

W odwołaniu wniesionym do tut. Sądu ubezpieczony wskazał, że pracował w warunkach szczególnych na stanowisku traktorzysty w okresach od 1.04.1981r. do 31.03.1994r. w Zakładzie Rolnym w R. i od 1.04.1994r. do 28.02.1999r. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. W R..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony – A. B. (ur. (...)) w dniu 13.12.2021r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniosek o emeryturę pomostową. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, pozwany organ rentowy, doszedłszy do wniosku, że nie można uwzględnić do okresów pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych zatrudnienia w na stanowisku traktorzysty, w dniu 24.01.2022r. wydał zaskarżoną decyzję. Powołując się na wyroki różnych sądów, pozwany organ rentowy wskazał, że ubezpieczony pracował w rolnictwie, podczas gdy praca traktorzysty została zamieszczona w wykazie A dział VIII poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w dziale „ W transporcie i łączności” uznał, że nie przysługuje mu prawo do dochodzonego świadczenia.

Ubezpieczony w okresie od 1.04.1981r. do 31.03.1994r. był zatrudniony w Zakładzie Rolnym w R. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty. Ponadto w okresie od 1.04.1994e. do 28.02.1999r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. w R. również w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty.

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w R. była następcą prawnym Zakładu Rolnego w R. i zajmowała się hodowlą krów na mleko. Obszar Zakładu wynosił od 1000 do 1200 ha, w tym ok. 100 ha łąk. Składał się też z kilku podzakładów produkcyjnych, położonych w O., K., R. i R.. Baza transportowa mieściła się w R., podobnie, jak mieszalnia pasz. Łącznie było ok. 50 ciągników, a także inne maszyny: pługi, brony, sieczkarnie, przyczepy itp. Uprawiano owies, jęczmień, rzepak, kukurydzę, ziemniaki, a także buraki cukrowe, które od stycznia – w ilości 2000-2500 ton – ubezpieczony woził do Cukrowni w N.. Woził węgiel, nawozy i wapno z wagonów na bocznicy, siano z łąk, a także pasze z mieszalni do poszczególnych zakładów. Jeżeli chodzi o prace polowe, to rozsypywał nawozy, zarówno sztuczne, jak i naturalne (obornik) i wykonywał opryski. W okresie żniw pracował na kombajnie. W okresie zimowym wybierał urlop wypoczynkowy, zbierał kamienie z pól, które potem wywoził.

Sąd zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się na zeznaniach ubezpieczonego oraz świadków J. K., C. K., T. Ż. i J. R... Ponadto Sąd oparł się na dokumentach załączonych do akt sprawy, w tym archiwalnej dokumentacji pracowniczej i dokumentach zgromadzonych w aktach ZUS.

W ocenie Sadu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że A. B. w okresie zatrudnienia w Zakładzie Rolnym w R. i w (...) Sp. z o.o. w R. pracował w warunkach szczególnych. W ocenie sądu zeznania świadków potwierdzają zeznania ubezpieczonego w tym zakresie. Są one spójne i konsekwentne. Sąd nie dopatrywał się żadnych okoliczności pozwalających na odmówienie im wiarygodności. Wskazać należy również, że zeznania ubezpieczonego znajdują potwierdzenie w dokumentach załączonych do akt sprawy, ponadto są wyczerpujące, szczegółowe, logiczne i przekonujące.

Odwołanie A. B. jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 4 ustawy z 9.12.2008r. O emeryturach pomostowych (tekst jednolity: Dz. U. Z 2022r., poz. 1340), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący, co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r. poz. 887) wynoszący, co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Za prace w szczególnych warunkach w rozumieniu powoływanego art. 3 ust. 1, ustawa pomostowa uznaje natomiast „prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Z kolei prace o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy to „prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Wskazać również należy na art. 3 ust. 7 ustawy, zgodnie z którym za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 49 cyt. ustawy pomostowej prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt. 1-5 i 7 i art. 5 – 12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt.2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3.

Przepis ten stanowi zatem, iż osoba, która po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych wymienionych w nowym wykazie prac (do ustawy o emeryturach pomostowych), - jak ubezpieczony – mogłaby nabyć prawo do emerytury pomostowej, gdyby na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. 1 stycznia 2009r. posiadała wymagany okres pracy w warunkach szczególnych, 15 lat pracy wymienionej w nowym wykazie. Powyższe regulacja z punktu widzenia warunków, jakie musi spełniać dana praca, aby mogłaby zaliczona do pracy do wymaganego przez nią stażu pracy jest zatem identyczna jak regulacja art. 4 pkt 6 ustawy, z tą jedynie różnicą, iż okres pracy „w nowych” szczególnych warunkach nie musi przypadać w chwili wejścia w życie ustawy, lecz warunek ten może być spełniony wcześniej, jednakże w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów, a zatem być wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do przedmiotowej ustawy.

Taka interpretacja omawianego przepisu pozostaje bezsporna w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 4 grudnia 2013r. (II UK 159/13; LEX 1405231) wyraźnie wskazał, iż art. 49 w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby zainteresowany spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009r.) warunek posiadania, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia

2008r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować, jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd Najwyższy odniósł się również w tym kontekście do art. 3 ust. 7 ustawy o emeryturach pomostowych wskazując, iż przepis ten zezwala na uwzględnienie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia z 1983r., ale jedynie w przypadku ubezpieczonych spełniających warunek wykonywania po dniu 31 grudnia 2008r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest on wyłączony w stosunku do osób, które takiej pracy po wskazanej dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniają warunku określonego w art. 4 pkt 6 tej ustawy.

Na tożsamym stanowisku Sąd Najwyższy stanął w wyroku z dnia 4 września 2012r. (I UK 164/12, OSNP 2013/15-16/185) przyjmując, iż okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 zawarte w art. 49 pkt 3 cyt. ustawy emeryturach pomostowych oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Ubezpieczony ukończył (...) lat i udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Spornym pozostawało ustalenie, czy w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych to jest 1 stycznia 2009r. posiadał on wymagany okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 tej ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach w wymiarze 15 lat?

Stosownie do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. Z 2022 poz. 504) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z przepisu §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Przepisy cyt. Rozporządzenia zobowiązują zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określa środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe,

a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

W ocenie Sądu analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż A. B., będąc zatrudniony w spornych okresach w Zakładzie Rolnym w R. i w (...) Spółka z o.o z siedzibą w R., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w wykazie A dział VIII poz. 3 stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Na stanowisku traktorzysty (kierowcy ciągnika).

Wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do cyt. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 cyt. Ustawy o emeryturach i rentach z FUA. (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r. III AUa 1370/12 LEX nr 1339369).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Rozważając kwestię, czy praca ubezpieczonego w spornych okresach może być kwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych, trzeba mieć na uwadze, że prace na stanowisku kierowcy ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych są wymienione w cyt. Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w Wykazie A, w Dziale VIII (w transporcie i łączności) pod poz. 2. Ponadto stanowisko pracy zajmowane przez ubezpieczonego zostało wymienione w przepisach resortowych zawartych w Wykazie B, Dziale VIII, poz. 3, punkt 1 Załącznika do Zarządzenia numer 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wymieniono tam bowiem pracę kierowców ciągników kołowego.

Sąd oczywiście dostrzega, iż pracodawca ubezpieczonego należy do działu „rolnictwo”, co ma istotne znaczenie dla oceny charakteru pracy ubezpieczonego, niemniej jednak w ocenie Sądu w niniejszej sprawie należało wziąć pod uwagę również okoliczności, które wpływają na możliwość zakwalifikowania pracy ubezpieczonego, jako pracy w warunkach szczególnych w branży transportowej.

Mając na uwadze powyższe Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego, iż nie można bezwzględnie zadekretować, że pracownik zatrudniony w innej branży nigdy nie wykonywał pracy w szkodliwych warunkach, czyli w takich samych jakie miał pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach na stanowisku określonym dla danej branży przemysłu w rozporządzeniu. Na tę sytuację zwraca się uwagę w orzecznictwie (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2008r., I UK 381/07, LEX nr 494112, z 25 września 2008r., II UK 1/08, LEX nr 784938, z 6 lutego 2014r., I UK 314/13, z 26.03.2014 r II UK 368/13).

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 2018r. I UK 86/17 (LEX nr 2549194) zasadą jest to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi przemysłu ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (na zasadę tę wskazuje się w pierwszej kolejności w wyrokach Sądu Najwyższego wyżej wskazanych). Jeżeli uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika z własnej jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru pracy wykonywanej w innym dziale.

Natomiast wyjątek może być uprawniony w sytuacji, gdy stopień szkodliwości, czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest wykonywana. Wówczas brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983r. została przyporządkowana do innego działu. Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 6 lutego 2014r., I UK 314/13, z 26 marca 2014r., II UK 368/13 i dalsze na które zwrócono uwagę we wskazanym wyżej orzecznictwie).

W wyroku z dnia 27 czerwca 2018r. I UK 168/17 (LEX nr 2565795) Sąd Najwyższy wskazał, że może się zdarzyć, iż konkretny zakład pracy wykonywał zadania całkowicie odpowiadające innemu działowi gospodarki, a co za tym idzie, szkodliwość prac wykonywanych w ramach realizacji tych zadań w pełni odpowiadała szkodliwości pracy przyporządkowanej do innej branży. Decydujące znaczenie w tym przypadku ma zaś to, czy pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był narażony na działanie tych samych szkodliwych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu gospodarki, w ramach którego takie same prace zaliczane są do prac w szczególnych warunkach.

Biorąc również pod uwagę treść art. 32 ust. 2 cyt. ustawy z 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości psychofizycznej dla zdrowia ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, należy przede wszystkim stwierdzić, czy konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w różnym stopniu w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Jeżeli bowiem uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika właśnie z jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru pracy wykonywanej w innym dziale gospodarki. Natomiast w sytuacji, gdy stopień szkodliwości lub uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest ona wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia została przyporządkowana do innego działu przemysłu. Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2018r. II UK 64/17, LEX nr 2488694)

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej, stwierdzić trzeba, że warunki, w jakich ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy ciągnika są tożsame do warunków wykonywania pracy kierowcy ciągnika w transporcie. W pierwszej kolejności należy zważyć, iż w dużym zakresie ubezpieczony kierował ciągnikiem w związku z przewożeniem towarów w ruchu drogowym (węgiel, pasze, wapno, buraki cukrowe, siano itp.).

Praca ubezpieczonego, jako pracownika w/w zakładów pracy, cechowała się takimi samymi warunkami, jak typowa praca w transporcie. Ubezpieczony poruszał się ciągnikiem z przyczepą po drogach publicznych, musiał stosować przepisy prawa o ruchu drogowym, zachowywać szczególną ostrożność w związku z charakterem prowadzonego pojazdu i przewożonego ładunku. Wnioskodawca musiał też posiadać odpowiednie uprawnienia w zakresie prowadzenia pojazdu w ruchu drogowym.

Zdaniem sądu należy również zaznaczyć, że ubezpieczony, w okresie zatrudnienia jako traktorzysta, wykonywał swoje obowiązki przy pracach polowych, jednak warunki wykonywania tych prac w niniejszej sprawie, w ocenie Sądu odpowiadają pod względem szkodliwości pracy w transporcie, a nawet je przewyższają (nierówny teren, stan techniczny ówczesnych ciągników, praca z maszynami podpiętymi do ciągnika itp.)

Ubezpieczony w zakresie poziomu uwagi i koncentracji musiał wykazywać się skupieniem takim, jak np. przy przewożeniu buraków. Dodatkowo zadaniem ubezpieczonego był dojazd na miejsce wykonywania czynności, przy czym kierował on ciągnikiem, do którego przyczepiona była maszyna rolnicza. Zatem w przypadku kierowcy ciągnika w transporcie do ciągnika przyczepiona była przyczepa służąca przewożeniu towaru, zaś w odniesieniu do pracy ubezpieczonego, do ciągnika przyczepiona była maszyna rolnicza, bardzo często zawierająca ładunek, jak na przykład siewnik czy opryskiwacz. Ubezpieczony musiał wykonywać pracę w wyznaczonych obszarach o granicach i pilnować wykonywanych manewrów tak, by były one precyzyjne. Praca traktorzysty wymagała wykonywania licznych manewrów np. zawracania, cofania, omijania przeszkód np. słupów elektrycznych, drzew.

W tym sensie jego praca była wykonywana w warunkach takich, jak w transporcie, gdzie wymagane jest wykonywanie manewrów drogowych. Ubezpieczony musiał także uważać na inne ewentualne osoby pojawiające się na obszarze, na którym wykonywał pracę tak, by nie stanowił dla niego wraz z ciągnikiem zagrożenia. Zatem i z tego względu w trakcie pracy narażony był na ekspozycję takich czynników szkodliwych i w takim stopniu, jak w przypadku pracy w transporcie. Z tych względów również wykonywanie przez ubezpieczonego prac polowych porównać można w sprawie niniejszej do warunków wykonywania pracy kierowcy ciągnika w transporcie.

Sąd, dokonując oceny danego zatrudnienia w kontekście możliwości jego zakwalifikowania do pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, zgodnie z paragrafem 2 ustępem 1 cyt. Rozporządzenia z 7 lutego 1983r. uznał, że nie można dokonywać jej zbyt rygorystycznie, albowiem w żadnym procesie technologicznym nie jest możliwe wykonywanie zatrudnienia tzw. szczególnego przez 100% czasu pracy. Mało tego, nie było intencją ustawodawcy przyznanie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym wyłącznie osobom, które przez pełną dniówkę roboczą nie wykonują żadnych innych czynności poza wymienionymi w Wykazie A. W ramach pracy w warunkach szczególnych wykonuje się wszak także inne czynności mające związek z taką pracą (vide: Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 18 września 2015r., III AUa 591/15). Zdaniem Sądu, ocena wykonywania pracy szkodliwej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy powinna być racjonalna i odnosić się do konkretnego rodzaju pracy i cech charakteryzujących sposób jej faktycznego świadczenia u danego pracodawcy. Ustalenia, które stanowią podstawę do oceny spełnienia wymagania stałości wykonywania pracy w szczególnych warunkach muszą uwzględniać specyfikę zatrudnienia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2015r., I UK 509/14). Racjonalność przemysłań warto uruchomić w kwestii umieszczenia przez ustawodawcę kombajnu w dziale dot. Transportu. Zgodnie ze stanowiskiem pozwanego organu rentowego, kombajn należałoby uznać za pojazd poruszający się w ruchu drogowym. Podczas, gdy oczywistym jest, że kombajn jest to nowoczesna wersja ciągnika, kosiarki i młocarni razem wziętych, czyli maszyn potrzebnych na polu, a nie w ruchu drogowym. Kto widuje kombajny poruszające się w mieście, niczym samochody osobowe?

Zatem w ocenie Sądu, ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych w spornych okresach w w/w firmach.

Według ustaleń pozwanego organu rentowego, A. B. posiada więcej, niż 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych i – jak ustalił Sąd – legitymuje się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy, Sąd – na podstawie art. 477 14 § 2 k.p.c. - orzekł, jak w pkt 1 sentencji.

W pkt 2 sentencji, Sąd – zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a cyt. ustawy i emeryturach i rentach z FUS – z urzędu musiał orzec w przedmiocie odpowiedzialności, bądź nieodpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Zaskarżoną decyzję wydano 24.01.2022r. i w tej dacie organ rentowy nie dysponował dokumentami, o którym mowa w art. 51 cyt. ustawy o emeryturach pomostowych,. Dopiero w wyniku przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego, okresy te mogły zostać zaliczone do okresów jego pracy w warunkach szczególnych.

W tych okolicznościach, brak było, zatem podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności pozwanego organu rentowego.

SSO Ewa Krakowska